

Møte torsdag den 12. januar kl. 10

President: C a r l I . H a g e n

D a g s o r d e n (nr. 35):

1. Innstilling frå næringskomiteen om dei fiskeriatvitalane Noreg har inngått med andre land for 2005 og fisket etter avtalane i 2003 og 2004 (Innst. S. nr. 72 (2005-2006), jf. St.meld. nr. 39 (2004-2005))
2. Referat

Presidenten: Fra representantene Anne Margrethe Larsen, Per Olaf Lundteigen, Olav Gunnar Ballo og Hans Olav Syversen foreligger søknader om permisjon i tiden fra og med 17. januar til og med 19. januar, alle for å delta i studiebesøk til Tyskland med tema sikkerhetsstrategi og kamp mot terrorisme.

Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Første vararepresentant for Vest-Agder fylke, Knud Edmund Berthelsen, oppholder seg for tiden i utlandet og er av den grunn forhindret fra å møte på Stortinget.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Vest-Agder fylke: Astrid Bekkenes
For Buskerud fylke: Hilde Grønhovd
For Finnmark fylke: Kirsti Saxi
For Oslo: Aud Kvalbein
2. Astrid Bekkenes innvelges i Lagtinget for den tid hun møter for Anne Margrethe Larsen.

Presidenten: Representanten Gjermund Hagesæter vil fremsette et privat lovforslag.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:02:57]: På vegner av representanten Ulf Leirstein og meg sjølv har eg gleden av å foreslå heving av innførselskvotane for alkohol og tobakk.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling frå næringskomiteen om dei fiskeriatvitalane Noreg har inngått med andre land for 2005 og fisket etter avtalane i 2003 og 2004 (Innst. S. nr. 72 (2005-2006), jf. St.meld. nr. 39 (2004-2005))

Steinar Gullvåg (A) [10:03:54] (ordfører for saken):
En meget stor del av de fiskebestandene som norske fiskere og norsk fiskeindustri utnytter, er bestander som vi deler med andre land. Våre fiskeriattaler er derfor en bærebjelke i vår fiskeriforvaltning. Fiskerisamarbeidet har klare utenrikspolitiske dimensjoner, særlig i nordområdene, der vi denne høsten har fått erfare at både utenlandske

trålere og deres lands myndigheter utfordrer det norske forvaltningsregimet, eksempelvis i fiskevernsonen rundt Svalbard. Jeg vil i den forbindelse berømme Kystvakten for fast og fornuftig opptreden i situasjoner som ved unødvendig maktbruk faktisk kunne ha utviklet seg til relativt kinkige fiskerikonflikter.

Jeg registrerer at spanske fiskerimyndigheter med støtte fra EU bestrider norske myndigheters rett til å straffe utenlandske fiskefartøyer som driver ulovlig fiske i norske farvann. Etter det jeg forstår, mener spanjolene at det er spanske myndigheter som skal straffe spanske fiskere som fisker ulovlig i en annen nasjons farvann. Det er med respekt å melde et interessant nytt rettsprinsipp.

Også norske myndigheter bør ha all interesse av å få prøvd et slikt prinsipp ved en internasjonal rett. For hvis spanjolene mot formodning skulle få medhold, ville det rokke ved hele vårt forvaltningsregime og skape en ny rettstilstand på dette området. Det kan ikke, og bør ikke, kunne reises noen tvil om norske myndigheters suverene rett til å kontrollere og håndheve egne og avtalte fiskerettigheter i norske farvann, inkludert Svalbardsonen. På dette området har vi åpenbart en jobb å gjøre, for hvordan vi enn ser det, er vi som nasjon avhengig av forståelse og respekt for norsk ressursforvaltning, både hos myndigheter og hos yrkesutøvere i andre land. Det bør være et viktig element i våre framtidige fiskeriattaler med andre land og vår deltakelse i internasjonale fiskeriorganisasjoner.

Etter disse innledende betraktningene viser jeg til næringskomiteens innstilling til regjeringens stortingsmelding om de fiskeriattalene Norge har inngått med andre land for 2005, og fisket etter avtalene i 2003 og 2004. Innstillingen er enstemmig, med en tilleggsmerknad fra Fremskrittspartiet som jeg antar at de selv vil gjøre rede for.

En enstemmig komiteinnstilling betyr imidlertid ikke at vårt fiskerisamarbeid med andre land er eller har vært problemfritt. Det har åpenbart ikke vært enkelt å nå fram til enighet på alle områder. For arter som kolmule og norsk vårgytende sild har man simpelthen ikke klart å nå fram til enighet i 2005. Derfor har uttaket av fisk på visse bestandsområder vært større enn det forskerne anser forsvarlig. Følgen blir lett at disse bestandene da beskattes for hardt. Med mindre det oppnås enighet om et lavere uttak i kommende år, vil det i sin tur kunne få konsekvenser for framtidig fiske, sysselsetting og bosetting langs kysten.

Oppsyn og ressurskontroll er en viktig del av avtaleverket. Det er grunn til å glede seg over at kontrollvirksomheten nå økes, og at det norske fiskerisamarbeidet med Russland er i stadig utvikling, ikke minst på kontrollsiden. Rent bortsett fra at dette arbeidet, som i seg selv er tillitskapende, også kan gi positive overslag til andre områder, vil det være av uvurderlig betydning for ressursforvaltningen i nord om vi i størst mulig grad kan ha et felles, likeverdig kontrollregime i nord.

Næringskomiteen tar ett viktig politisk initiativ i sin komiteinnstilling. Vi ber om at det såkalte spøkelsesfisket blir tema i fiskerisamarbeidet mellom Norge og andre na-

sjoner, og at norske fiskerimyndigheter tar initiativ til en internasjonal avtale om opprydding av tapt fiskeredskap.

Garn som er mistet eller dumpet, og som blir stående i sjøen, er først og fremst et problem på relativt store dyp, dvs. dypere enn 400 meter. Garn som er satt på grunnere vann, gror til ganske raskt og slutter derfor å fiske.

Tapt fiskeredskap er et stort miljøproblem i både internasjonalt og nasjonalt farvann. Samtidig er det en hindring for fisket og noe av årsaken til at norske fiskere ikke tar ut de fiskekvotene vi har i henhold til avtalene som Norge har med andre land.

Det er i første rekke fiske etter bunnfisk som blåkveite, langle og breiflabb som hindres av tapte garn.

Norge er det eneste landet i verden som driver systematisk garnopprydding. Vi regner med at fiskerne mister et sted mellom 500 og 1 000 garn i året i norske farvann, og det hentes opp rundt 700 garn årlig gjennom oppryddingsarbeidet. Jeg forstår også at både skotter og irer nå har kommet i gang med en tilsvarende opprydding i sine farvann. Norge har vært og bør etter min oppfatning være en pådriver i dette arbeidet.

Presidenten: Neste taler er Øyvind Korsberg, og deretter statsråd Helga Pedersen.

Øyvind Korsberg (FrP) [10:11:34]: Jeg vil først takke saksordføreren for en grundig gjennomgang av saken, og så skal jeg bare knytte noen korte kommentarer til Fremskrittspartiets merknader i saken.

Under forhandlingene i fjor høst, altså i 2005, om torskeknoten for 2006 var det en del spekulasjoner om at det at kvoten ble redusert, hadde sammenheng med det overfisket som er i Barentshavet. Overfiske er, som saksordføreren var inne på, et stort problem, og Terje Vassdal, som jobber ved Norges fiskerihøgskole, har anslått at overfisket økonomisk utgjør i størrelsesordenen ca. 1,7 milliarder kr. Så det er klart at det er et betydelig problem, som Regjeringen må gripe fatt i for å få under kontroll, slik at man ikke er med og ødelegger det ressursgrunnlaget man skal være med og forhandle om, og dermed slår beina under fiskerinæringen. Det regner jeg med at Regjeringen kommer til å jobbe aktivt med, slik at overfisket går ned i de kommende årene, og at man gir nødvendige bevilgninger til Kystvakten, slik at man får en effektiv kontroll i disse områdene.

Ellers registrerte vi under forhandlingene for 2006 at det skal bli en kraftig økning av uttak av kongekrabbe, der Russland får 1,6 mill. individer mer fra 2005 til 2006 og Norge får kun 20 000 individer i økning. Det synes jeg er noe forunderlig, og jeg regner med, siden vi har skrevet det inn som merknad, at også fiskeriministeren kommer til å si noen ord i sitt innlegg om årsaken til denne skjevfordelingen mellom Russland og Norge.

Presidenten: Da gir presidenten ordet til Petter Løvik, som tegnet seg etter statsråden. Men for at statsråden skal få kunne svare på eventuelle spørsmål som Petter Løvik måtte stille, får, med statsrådets velsignelse, Petter Løvik ordet først.

Petter Løvik (H) [10:13:54]: Takk for det, president!

Eg vil også takke saksordføreren for ein svært grundig og god gjennomgang av saka. Her er det jo stor semje om det aller meste, både når det gjeld dei avtalane som saka egentleg gjeld, og når det gjeld kontrollar og sterkare kontroll i desse områda.

Det som eg vil be statsråden om å kommentere i innlegget sitt, er eit par ting som saksordføreren var inne på. Det gjeld m.a. å få ei stadfesting av det som er sagt om forholdet mellom spanske og norske myndigheiter når det gjeld forvaltninga og å kunne straffe dei som bryt det som vi meiner er det rette regelverket i nordområda. Spesielt vil eg at fiskeriministeren kjem litt inn på korleis ho ser på forholda i Svalbardsonen, då det frå internasjonal side av og til er litt omstridt kva som er norske rettar. Skjer det noko på den sida? Kva vil statsråden gjere, og kva blir gjort for å sikre norske rettar i dette svært viktige området?

Statsråd Helga Pedersen [10:15:18]: Jeg vil innledningsvis understreke at en bærekraftig forvaltning av ressursene vil være et helt sentralt mål for Regjeringen i de fiskeriforhandlingene vi hvert år fører med andre land.

Jeg har lest komiteens innstilling, Innst. S. nr. 72, med interesse og hørt på innleggene her, og jeg må si at komiteens merknader viser at det er bred enighet om hvilke mål vi bør ha i disse forhandlingene, og hva som er våre utfordringer. Merknadene synes i stor grad å være i overensstemmelse med det synet jeg og Regjeringen har. Jeg merker meg at komiteen viser til hendelsene i Barentshavet sist høst og peker på hvor viktig det er for Norge å ha avtaler som regulerer fisket i farvann vi deler med andre land, og man er spesielt bekymret for ulovlig fiske.

Dette er en bekymring som jeg fullt ut deler. I forhandlingene med Russland i fjor høst var derfor det ulovlige uttaket av torsk i Barentshavet det sentrale temaet, og Norge og Russland ble enige om ytterligere tiltak for å få bukt med problemet. For å bedre kontrollen med uttaket av fisk fra Barentshavet ble partene enige om å opprette et nytt underutvalg bestående av representanter fra begge lands kontrollorganer, representanter fra politi- og påtalemyndigheter samt toll og skattemyndigheter. Utvalget skal bidra til bedre oppfølging av saker der det er mistanke om fiske utover tildelte kvoter, klargjøring av dokumentasjonskrav for rettsforfølging og koordinering av etterforskning.

Partene ble også enige om å utvide ordningen med utveksling av informasjon om fiske og å utvide samarbeidet med tredjelandets myndigheter for bedre å kunne avdekke landinger av uregistrerte fangster. Det er mitt håp at dette skal bidra til at vi får bukt med det ulovlige fisket i Barentshavet.

Når det gjelder samarbeidet med Spania, er jeg blitt invitert til Spania av den spanske fiskeriministeren og håper at det møtet skal kunne finne sted om kort tid. For øvrig forfølger Regjeringen aktivt de norske posisjonene i forhold til fiskevernsonen rundt Svalbard.

Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjonen har fastsatt en totalkvote for norsk arktisk torsk for 2006 på

471 000 tonn, noe som samsvarer med den vedtatte beskatningsstrategien. Strategien har som mål å ivareta hensynene til en bærekraftig utnyttelse av torskebestanden og stabilitet i uttaket.

Basert på avsløringene av landinger av uregistrert norsk arktisk torsk i EU-land var kontroll et sentralt tema også i forhandlingene med EU om en fiskeriavtale for 2006. Jeg er tilfreds med at vi har oppnådd aksept for at dette ulovlige fisket er uakseptabelt, og at partene er enige om å arbeide for å etablere et robust regime for havnestsatskontroll. I tillegg skal partene forsterke samarbeidet vedrørende kontroll med landinger av hvitfisk rundt Nordsjøen samt videreføre fokuset på kontroll med pelagiske landinger.

I den bilaterale fiskeriavtalen med EU har vi også på plass langsiktige forvaltningsplaner for sild, sei, hyse og torsk i Nordsjøen. Målet er å ivareta hensynet til en forsvarlig forvaltning og bidra til stabile rammebetingelser for næringen.

Situasjonen for torsk i Nordsjøen er fremdeles vanskelig, og totalkvoten har vært på et meget lavt nivå de siste årene. Kvoten for denne bestanden er ytterligere redusert i 2006 til 23 205 tonn, noe som er den laveste kvoten noensinne.

Komiteen peker på problematikken rundt spøkelsesfiske og ber om at dette blir tema for fiskerisamarbeidet med andre nasjoner. Dette har vært tatt opp med EU i flere år. Det er svært positivt at Skottland og Irland i fjor for første gang bevilget penger til et opprydningsprosjekt. Jeg vil også nevne at Norge og EU i fiskeriavtalen for 2006 er enige om både at det er behov for å innføre reguleringstiltak, og at det skal foretas årlige tokt etter tapte garn. Norge har også vært en pådriver i Den nordøstatlantiske fiskerikommisjon for å utarbeide regler for garnfisket i internasjonalt farvann.

Jeg merker meg at komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er forundret over det lave norske totaluttaket av kongekrabbe for 2006. Jeg vil i den sammenheng peke på at anbefalingene fra forskerhold var en norsk kvote på 163 000 individer for 2006, og at den vedtatte norske kvoten er langt høyere. Med en kvote på 300 000 individer har vi økt beskatningsgraden betydelig utover de 20 pst. som vi opprinnelig var enige med Russland om i henhold til forvaltningsstrategien. Jeg har likevel forståelse for at spørsmålet blir stilt, og vi vil komme tilbake til dette spørsmålet i forbindelse med at Regjeringen skal gå gjennom hele kongekrabbepolitikken.

Komiteen refererer også til den internasjonale forvaltningen av kolmule og norsk vårgytende sild. Som det framgår av stortingsmeldingen, har disse problemstillingene vært gjenstand for betydelige utfordringer gjennom flere år. Vi har ennå ikke lyktes i å få til en fempartsavtale om forvaltningen av norsk vårgytende sild, men Norge og EU har inngått en bilateral avtale om fiske etter norsk vårgytende sild for 2006.

Når det gjelder forvaltningen av kolmule, har vi hatt lange og harde kyststatsforhandlinger siden 2000, som ble sluttført den 16. desember 2005 ved at kyststatene EU, Færøyene, Island og Norge ble enige om en avtale som

omfatter både fordeling og forvaltning av denne bestanden. Avtalen tar opp i seg en langsiktig forvaltningsstrategi som innebærer en årlig reduksjon av fisket inntil forvaltningsmålene er nådd.

Vedrørende makrell peker komiteen på at Russland og Island har reservasjoner mot reguleringen i Den nordøstatlantiske fiskerikommisjon, og at det er viktig å få aksept for denne reguleringen i internasjonalt farvann. Jeg er helt enig og kan opplyse om at kyststatene og Russland på høstens møte i Den nordøstatlantiske fiskerikommisjon forhandlet seg fram til en løsning der Russland fikk overført 4 600 tonn fra kyststatenes andel for 2006. Samtidig ble det avtalt at denne overføringen skulle fases ut gradvis og ikke senere enn 2010. Fordi Russland etter 2010 har forpliktet seg til kun å kreve sin tradisjonelle prosentandel, anser jeg dette som en god løsning for Norge.

Jeg er svært fornøyd med at vi har kommet enda noen steg videre i arbeidet med å sikre en bærekraftig forvaltning av delte fiskebestander. Det er også viktig å fastslå at vi for de aller fleste bestandene i Nordøst-Atlanteren har forvaltningsregimer på plass og et godt og konstruktivt forvaltningssamarbeid med de aktuelle land.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Petter Løvik (H) [10:22:25]: I mitt innlegg spurde eg statsråden om det som gjeld Svalbardsona. Det er ei sone av svært stor verdi, og det er eit ganske betydeleg utolmod i dei norske fiskeria for å få ei avklaring og litt meir langsiktige avtalar på det området. Det statsråden svarte meg på det spørsmålet, var at Noreg aktivt ville følge posisjonane, slik eg oppfatta det. Kan statsråden utdjupe det litt?

Statsråd Helga Pedersen [10:23:06]: Vi holder på det norske synet i denne saken. Det har vært stilt spørsmål i opinionen om ikke Norge burde ta dette spørsmålet til Haag. Men så lenge Norge er trygg på de posisjonene vi har i fiskevernsonen, er ikke det en aktuell problemstilling nå.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Ivar Kristiansen (H) [10:23:48]: Det har vært en interessant debatt i denne saken. Det er en sak som vanligvis ikke får den helt store oppmerksomheten, men den fortjener faktisk veldig stor oppmerksomhet. Jeg synes saksordføreren på en utmerket måte illustrerte dette ved å slå fast at norske fiskeriavtaler med andre land selvfølgelig også har et stort «ispedd» av utenrikspolitikk i seg. Det er vel ingen annen sektor hvor vi fra norsk side har fått et slikt «ispedd» mer anskueliggjort enn på fiskerisektoren det siste året.

Vi er selvfølgelig 100 pst. avhengige av å inngå avtaler med andre land, og som saksordføreren helt korrekt var inne på, deler vi bestander som ofte fødes i Norge, vokser opp i et annet land, men som svømmer tilbake og på veien tilbake passerer gjennom matfatene til forskjellige nasjoner. Vi har ganske mye negativ erfaring med å ha fått slått fast hva som er prisen for ikke å ha på plass internasjonale

avtaler. En dårlig avtale er faktisk langt å foretrekke fremfor ingen avtale. Dette er illustrert i innstillingen også når det gjelder den nevnte fempartsavtalen, og det er synd at Norge ikke når frem med det som jeg tror etter alles syn er høyst berettigete norske krav.

Samtidig er det grunn til å understreke at skal Norge ha autoritet i forhandlinger med andre land, må vi besikke vårt bo optimalt. Det går på fiskejuks. Det går på illegalitet i fiskeriene, som vi også har eksempler på fra norsk side. Alt norsk misbruk, all form for overuttak og det som gjelder aktivitet på gal side av lovverket, svekker oss i vår autoritet i forhandlinger med andre land. Så jeg tror ikke vi har annet valg enn at i dette presset på en ressursituasjon, som har vært og er truet på flere områder, er vi nødt til å ha en føre var-holdning. Det betyr at forskernes råd som regel må gå foran alle andre hensyn. Jeg synes vi fra norsk side har lyktes langt på vei i å få bort overkapasitet, som er den største trussel både mot bestanden og mot økonomi.

Så har saksordføreren og andre i debatten i dag pekt på at vi blir truet i den norske myndighetsutøvelsen i norske fiskerisoner. Dette er et svært stort problem, og det må løses internasjonalt og gjennom avtaler. Det som etter min oppfatning får litt lite oppmerksomhet, og det er kanskje naturlig at det får det, går på den andre siden av norsk fiskeripolitikk, nemlig markedet og salg av det vi er i stand til å bringe på land i Norge. Det er nemlig også en helt vesentlig del av norsk fiskeripolitikk. Det skal jeg komme tilbake til.

Jeg vil slå fast at med Europas kanskje største kriminelle aktivitet som vi har i Barentshavet – vi hører tall på illegalt uttak, gjerne referert fra russisk side, på kanskje 100 000–200 000 tonn torsk med en førstehandsverdi på flere milliarder kroner – er det ingen tvil om at vi har en enorm miljøkriminalitet og også en enorm økonomisk kriminalitet i vårt nærrområde. Dette må vi få bukt med og gjøre noe aktivt med, og jeg har inntrykk av at dette blir tatt på det alvor det fortjener. Men du verden, det er en lang, lang vei å gå. Lykkes vi ikke med dette, sager vi over ikke bare den norske fiskerigreina, men også andre lands fiskerigreiner.

Helt til slutt er det bare å slå fast at 2005 ble et svært godt år for norsk fiskerinæring. Man ynder gjerne å presentere det som det stikk motsatte, men det ble satt en his-

torisk eksportrekord som passerte 31,3 milliarder kr, en økning på hele 3,7 milliarder kr.

Vi ser at norsk laksenæring på nytt igjen har tatt et jafs av markedet. Den negative siden er at vi står veldig, veldig alene. Vi står ofte alene når vi skal inngå fiskeriattaler med andre land. Selv om vi tidvis lykkes godt, står vi alene. Vi ser at når vi i markedet i stadig større grad møter boikotttrusler – ikke bare gjelder det det amerikanske markedet, vi har sett det for laks når det gjelder EU-lands aktivitet, og vi har sett det når det gjelder bortfallet av det russiske markedet, som er det største enkeltland som mottar norsk fisk – så har det sin pris også i denne sammenheng å stå svært alene i forhandlinger. Vi har ingen allianse i ryggen som kan hjelpe oss når det er sterkt behov for det. Det er også noe å tenke på i den videre fiskeripolitiske debatten.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se nedenfor).

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt:

St.meld. nr. 39 (2004-2005) – om dei fiskeriattalane Noreg har inngått med andre land for 2005 og fisket etter avtalane i 2003 og 2004 – vert lagt ved møteboka.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

S a k n r . 2

Referat

(110) Forslag fra stortingsrepresentantene Torbjørn Hansen, Petter Løvik, Jan Tore Sanner og Bent Høie om innføring av plikt til forenklet kunngjøring av offentlige innkjøp under grensen for anbudsplikt (Dokument nr. 8:12 (2005-2006))

Enst.: Sendes næringskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 10.31.
